

אריק קסטנר טען שהתנאי הקובע לגבי סופר ילדים איננו זה שהוא מכיר ילדים, אלא שהוא זוכר את ילדותו. מה שהסופר כותב אינו מבוסס על תצפיות, אלא על היזכרות עצמית. היזכרות עצמית פירושה שהסופר מכיר ילד מן העבר, ילד שהוא היוצר עצמו.

וייתכן שאנו המבוגרים אוהבים לקרוא ספרות ילדים ונוער משום שהיא מסייעת להיזכרות העצמית שלנו.

אני מאמין שכתב עת זה של ספרות ילדים ונוער והסוגיות שכתב העת מטפל בהם - יחזיקו מעמד לאורך ימים ושנים.

כי ספרות היא דבר נצחי, וכל עוד קיימת חברה אנושית, היא לא תתקיים בלי ילדים ונוער, והללו-הילדים והנוער, עם כל חילופי הדורות - הם תופעה נצחית.

ברכה ליובל העאה עאת: רבקה עגן

הופעת חוברת המאה של ספרות ילדים ונוער אכן ראויה לציון משום שזו חוברת של שליחות. שליחות הבאה לקרב את המורה והמחנך אל עולם הספרות לילדים ולנוער ובאמצעותם - קירוב הספר אל הילד.

כוחה של החוברת בהיותה מתאימה באופיה לעבודה בשדה ועל כן היא גם יישומית.

המדורים: **עיון ומחקר, מיתודה, ממדף הספרים** ושאר מאמרים בנושאים קלסיים ועכשוויים הביאו במשך עשרים וחמש שנה את דבר ספרות הילדים והנוער לבתי הספר בישראל, וזו זכות גדולה: לאבי החוברת והעורך שלה, מר גרשון ברגסון, גם היועצת הד"ר מירי ברוך למערכת וגם לנו סופרי הילדים.

וזאת-משום שלא היה ספר ראוי לילדים שהחוברת לא קידמה אותו בברכה מיד עם הופעתו. תחילה במדור "ממדף הספרים" ואחר כך במדורי הביקורת, העיון והמחקר.

לא היה מאמר הקשור ביצירותינו, שמערכת ספרות ילדים ונוער לא התייחסה אליו ברצינות ולא פירסמה אותו כשנמצא ראוי ולא היה מאורע בחיינו כסופרי ילדים שלא סוקר.

הכנסים הספרותיים, חלוקת פרסי "זאב", מאורעות בעלי חשיבות בתחום הספרות לילדים בעולם ועוד ועוד.

זאת ועוד: ספרים שזכו להערכה בחוברת הופיעו אחר כך ברשימות "מפעל הספר המוזל". מפעל - העושה כבר שנים ארוכות לקידום הספר של סופרי הילדים בישראל והבאתו אל הילד. סומליון מוקירה מפעל זה מאד.

חוץ מהמדור הרציני והחוב של יעל דר "ספרי ילדים ונוער" המופיע מידי שבוע בשבועון "ספרים" של עיתון "הארץ" - חוברת זו, שכולה ספרות ילדים ונוער, היא היחידה המופיעה אצלנו. אף גוף תקשורתי אינו מתייחס אלינו, לא לשבט ולא לחסד ואנו מתדפקים על השער לשוא.

ואולי מבמה זו נקרא לשינוי במצב המסוכן הזה, מסוכן מאד לחינוכו של הדור הצעיר. בהזדמנות זו שאת, יעל דר, איתנו כאן אני מביעה לך, את תודת "סומליון" על מה שאת עושה במסירות ואהבה למען ספרות הילדים בישראל. ועתה כמה מילים לעורך.

ביום שבו היכרתי אותך, גרשון, נתת לי מתנה חוברת מספר 1 של ספרות ילדים ונוער. הגעת אלי לדרום, ואני סופרת מתחילה ומפקחת מתחילה ואתה כבר מנהל מחוז ירושלים ומפקד סירת ספרות הילדים והנוער בישראל.

חיפשת לוחמים מתנדבים לסיירת שלך, שהסיסמה שלו דבר הפיוט של ר' יהודה אבן הנבון: "שוב ספרים חבריך, רעה בגניהם וילקוט שושניהם".

לא רק שההתלהבות שלך דבקה בי אלא גם צרפת אותי וזכיתי להיות מהמשפחה הנפלאה היושבת כאן היום מסביבך ומאמינה כמוך:

"שאהבת הספרים היא הדרך המנחה אל הגדול, הטהור המושלם בתענוגות שהאלוהים הכין לברואיו", כמאמרו של אנתוני טרולופ.

החל מחוברת מס. 1 עומדות על המדף שלי כל החוברות עד חוברת 99. "כולם מתאימות ושכלה אין בהם". אבל בחיינו הסוערים הרי קשה לסיים כל החוברת מיד שמקבלים אותה, על כן אני אומרת תמיד: אשלים כשאצא לגימלאות!

אבל במשפחה הזאת שהמרץ, האופטימיות, החיוניות וההתלהבות שלך, גרשון, הם לנו דוגמה, לא קיים המושג "גימלאות". אפילו בחשיבה.

ביום ההולדת של גרשון, כשצלצלתי לברך אותו ביקשתי:

גלה לי את הסוד, גרשון, איך אתה מצליח לשמר את רוח הנעורים, את ההתלהבות, את האופטימיות?

"שני דברים", ענה לי גרשון.

דבר ראשון: כל יום כשאני קם, אני יודע בדיוק מה אעשה באותו יום. ואני קם לקראתו בשמחה.

דבר שני: אני לא נותן לאף אחד ולשום דבר לשבור את רוחי או לפצוע את נשתי.

על שכמותך, גרשון, ניטשה כבר אמר:

"כאשר אהבה וכישרון פועלים יחד, צפה ליצירת מופת".

בשם "סומליון", אירגון סופרי הילדים בישראל, אני מודה לך גרשון, על חוברת "ספרות ילדים ונוער" ועל כל מפעליך האחרים למען סופרי וספרות הילדים בישראל ולא נותר לנו אלא לברך את החוברת כלת השמחה היום שהיא עדיין צעירה, רק בת 25 ושתזכה לשליחות ארוכת ימים.

4.5.99 לגרשון ברגסון - שלום רב,
רק אמש ישבתי במסיבה היפה שנערכה להולדת חוברת המאה של ספרות ילדים ונוער ועדיין אני חשה את נעימות המעמד.

כבר הייתי מספר פעמים בכנסים מטעם "ספרות ילדים ונוער", אך הפעם הרוח החגיגית שררה בכל רגע מרגעי הכנס.

בנוסף למה שכתבתי לך בספר האורחים ברצוני לחזור ולברך אותך על העקשנות וההתמדה המבורכות שבהוצאת החוברות עד לחוברת המאה ועל התכנים המעניינים (שלעיתים מתמזל מזלי להשתתף בהם).

יישר כוח ועוד הרבה שנים של פוריות ומרץ והתמדה כנ"ל!

שולה איתן

15.6.99 אל גרשון ברגסון
שלום רב.

גם אני מצטרפת לברכות החמות לחוברת ה-100 של "ספרות ילדים ונוער". הידד!
חשיבותו של כתב-עת נמדדת בראש ובראשונה באריכות ימיו וברציפות הופעתו.
רק כך הוא משאיר את חותמו ומעצב תרבות.

כחוקרת כתב-עת, אני יכולה להעיד. שמעטים הם כתבי-העת המאריכים ימים, ובדרך כלל אלה שזוכים לכך הם אלה שיש להם עורך מסור! זה התנאי. גם כְּבָתו של עורך ותיק מאד, אני יודעת על כך מהבית. כה לחי! תוסיף לערוך עוד שנים רבות לשמחת לב אוהביך.

בברכה חמה.

נורית גוברין

3.6.99

למר גרשון ברגסון.

זכרון יעקב

רב שלומות לך-איש יקר!

רציתי וקיוויתי להשתתף ביום חגך.

גם אם לא אהיה נוכחת אני מאד איתך באירוע החגיגי לרגל הופעת חוברת המאה של **ספרות ילדים ונוער**.

אתה בהחלט זכאי להסתובב היום כטווס בקהל החוגגים כי זהו אחד ממפעלי החיים הראויים לשבח, שלך!

אני אוהבת אותך*

ומברכת בכל הברכות החמות.

אילנה שורץ

*אפשר ורצוי להראות הצהרה זו לרעייתך...

6 ביוני 1999

למר גרשון ברגסון

שלום,

מתוך נסיוני כעורך וכמי שמעורב בפרוייקטים מ"ליים קטנים וגדולים, אני יודע להעריך היום יותר משבעבר איזה מאמץ כרוך בהפקה סדירה של כתב-עת במשך תקופה של 25 שנים, לרשותם של עורכים עומדים היום אמצעים רבים והם נעזרים במתקנים, מגיהים וגרפיקאים, ומסתייעים במערכות פעילות המסירות חלק מן האחריות מעל העורך.

הוצאת חוברת מקצועית בתחום ספרות הילדים קשה עוד יותר, משום שלמרות שהתחום הפך לכאורה לתחום מחקר אקדמי, ונמצאים כמה אנשי מקצוע שהתמחו בו, עדיין לא התגבשו בו דפוסי כתיבה מחייבים ולא נוסחו נורמות מקובלות בתחום הביקורת.

במצב כזה קשה הרבה יותר לגייס כותבים שיהיה להם מה לומר, ידעו איך לנסח זאת וישמיעו דברים משמעותיים לקהל היעד המוגדר של **ספרות ילדים ונוער**. היכולת להתמיד ולעקוב אחר הנעשה בתחום, להעריך ולדווח על כך, ולפרסם מדי פעם תוצאות מחקר, כרוכה בעירנות רבה, במוטיבציה גבוהה ובידע, וגם אם אני חולק פה ושם על הכתוב ועל אופן הגשתו, הרי זה מתוך אהבה ולא מכעס או מעוינות, יותר מכל מצער אותי שאין עומדים לרשותך אמצעים משוכללים יותר לעיצוב, להגהה ולהרחבה בעת הצורך של היקף הפרסום.

אני מאחל לך חיוניות רבה, עניין וכוח להמשיך לעסוק בהוצאת כתב-העת כל זמן שתרצה בכך.

בידידות

אלכס זהבי - עורך

8.6.99

גרשון ברגסון
המדור לספרות ילדים
משרד החינוך
ירושלים

מר ברגסון הנכבד

לצערי נבצר ממני, מסיבות בלתי צפויות, לקחת חלק באירוע לכבוד חוברת ה-100 של כתב-העת **ספרות ילדים ונוער**, ואני מבקשת לצרף את ברכותי בדרך זו, לך ולמערכת, ולחזק את ידיכם בעשייה המבורכת שלכם.

באיחולי בריאות טובה ופעילות נמרצת, עוד ועוד,
נירה הראל

2.6.99

לגרשון שלום רב,

וברכה חמה לחוברת ה-100 של **ספרות ילדים ונוער**.

אני מצטערת שלא אוכל להגיע ובטוחה שתהיה חגיגה עם מפגש מרגש ותוכן יפה. כל הכבוד לך ולאלה שעוזרים לך, על המפעל היפה הזה, על ההתמדה והרגשת השליחות שבה אתם עושים למען ספרות הילדים, שצריכה להיאבק על קיומה ועל איכותה.

אני מאחלת לך כל טוב והמשך פורה של עבודתכם. תודה רבה על ההזמנה, אני מקווה לראות את החוברת בקרוב ומחכה לך.

בברכה וידידות,

רוני גבעתי

קבוצת אורחים במסיבה:
הרצל בלפור, פרופ' דב נוי, המשוררת רינה לוינסון

בס"ד

ברכה מאת נחמה בן-אליהו

מאה רבותי זה לא צחוק
מאה זה רציני על פי דין וחוק.
גליון המאה שלקראתנו כל מי מאיתנו שמח
לא נקטף בגינה, אף על עץ לא צמח.
כמה יגיעות העורך יגע
עד שכחוכרת המאה בחיל נגע.
הגה, חשב, תיכנן והציע
קרא, מחק, תיקן והגיה.
וכך נולדה לה חוברת
שאל צט(= 99) חברותיה היא חוברת.
לכל ידוע כי יידנו גרשון ברגסון
הוא מנוע, הוא מניע, ובאישיותו הוא
"פרסון".
במשרדנו היקר קשה קצת להזיז דברים
אך יידנו "יחשב שם לעוקר הרים".
הוא רק מגיע - פורסים לו שטיח אדום
מקום כבוד יקבל ב"מזרח" עם פוטל
והדום.

כי הכל יודעים פועלו
ואיש לא יהין לאמר לו "לא"
פעמיים בשנה "פונקט" לפי השעון
על קיום כנס יטרח באון.
הכנס המסורתי חשוב וחשוב העיתוי
בחוכרת הבאה חידושי המחקר ימצאו
ביטוי.
עם אילו ברכות מר ברגסון אליך ניגש?
שהרי "עד מאה ועשרים" כאן - הם לעג
לרש.
ברכות הרבה לנו למפעלך ולך אישית
בריאות טובה! נברך בראשית
יצירה גואה בחדווה
כמים הקוצפים באדווה.
ביחד עם מניתך
תגדיל תורה ותאדיר
כי לכל הדעות אתה אוצר אדיר.

ח' בסיון תשנ"ט - 23.5.99

ברכה מאת פרופ' נוי

לגרשון ברגסון ולמשפחה - ברכתי שלום

אני מברך אותך לרגל הופעת חוברת המאה של **ספרות ילדים ונוער**.
זהו אירוע גדול לא רק בחייך (ואני יודע את המאמצים שהשקעת ואתה משקיע
במפעל-ברכה חשוב זה), אלא גם בתולדותיה של ספרות הילדים והנוער שלנו.
חבל רק שאינני "בתוך העניינים" ואינני בין משתתפי חוברת המאה, וחבל שלא
ידעתי על כך (אני מתאר שאילו הוזמנו להשתתף בחוברת כל משתתפים מן
העבר, לא היה המקום מספיק),
אנו מתנחם בעובדה, כי מרבית המשתתפים הפעילים (המרצים, המשותתפים)
במסיבה הם תלמידי בעבר, מרבקה מגן ועד לד"ר אליעזר מרכוס. אני מקווה

שנתראה במסיבה "שלך" וגם במסיבת "פרס החינוך" לאליעזר בבית-הנשיא.
בהוקרה ובידידות, פרופ' דב נוי.

נ.ב. נדמה לי כי אין כמו פעילות בתחום היצירה - מאריכה ימים וגורמת סיפוק,
ומבחינה זו מוכיחים דפים אלה את הדמיון בינינו.

לגרשון ברגסון, שלום רב!

הרגשנו צורך לברך אותך אישית, עם צאת החוברת ה-100 של "ספרות ילדים ונוער".
אמנם שלחנו ברכה לחוברת עצמה, אבל רצינו להביע את תודתנו והערכתנו לך
במיוחד, כמו שעומד בראש המפעל החשוב הזה שנים רבות כל-כך.

כתב העת הייחודי שלך הפך לאבן יסוד בתחום ספרות הילדים בארצנו. הוא
מעשיר, מספק אינפורמציה עדכנית ומשמש במה לכל מי שעוסק בספרות ילדים
ונוער - ספרנים, יוצרים, חוקרים ומורים.

ואצלנו, ברגע שמגיעה לשולחנו החוברת הירוקה - אנו ממהרות לפתוח אותה,
לעיין ולבדוק - מה נוכל ללמוד הפעם.

ועל כך קבל את ברכתינו החמות ויישר כוחך!

בידידות

מירה מאיר ועדנה קרמר

ספרית פועלים

לגרשון היקר שלום רב! נצר-סרני, 6.5.99

אני שמח שהיגענו להופעת המאה של "ספרות ילדים ונוער". כל הכבוד לך
ולחברים שנתנו כתף למפעל.

אני מודה לך על ההזמנה, אבל בגלל סיבות, שאין טעם לפרטן, לא אוכל להיענות
לבקשתך.

בברכה חמה

ד. פור

לשעבר יו"ר המזכירות

הפדגוגית

גרשון יקירי,

אין לאל-ידי להיות נוכח במסיבה החגיגית ביום הולדת ה-100 לכתב-העת **ספרות ילדים ונוער**.

היום - הַרְת שמחה וגאווה לך ולמניה רעייתך שהולכת אתך לאורך כל הדרך, למוקיריך ואוהביך.

לא צריך להיות בר-הכי בספרות ילדים כדי להעריך ולהפליא את העוצם של מיפעלך זה בחינוך.

הנני יודע ועד ליצירת-הביכורים שכתבת בשנת 1934 כתלמיד בסמינר "תרבות" למורים בוילנה, בשם "ביאליק כמשורר ילדים", שזכורה לי היטב. מים רבים עברוך - אבל לא שטפוך ומאז - 65 שנים אתה אורג בדם ובנפש את מרבד-הקסמים של ספרות ילדים.

זהו חג בחיי התרבות בקנה מידה לאומי ומעבר לו.

בידידות וביקר
שלום חולבסקי

(מברק) תל-חי, 2.6.99

לגרשון!

ספרים הם יידיש. מירכתי צפון מברכים ומתברכים בך ובמאה החוברות.

רות וירדנה

לכבוד

גרשון ברגסון

ולעושים במלאכת ההוצאה לאור,

ברכות חמות לרגל הופעת חוברת ה-100 של ספרות ילדים ונוער.

לצערי לא אוכל להשתתף היום במסיבה אבל אני מבקשת להביע את הערכת הרבה למפעל ולעומד בראשו.

בברכה חמה

פרופ' זהר שביט

אוניברסיטת בן גוריון 2.6.99

ידידי היקר, גרשון

הצטערתי שנבצר ממני להשתתף במסיבה בה תחוגו את הופעת חוברת המאה של **ספרות ילדים ונוער**.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל מרשים, כי ספרות היא חשובה, וספרות ילדים היא נדבך חיוני של הספרות הכללית.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל חשוב במיוחד בתקופה בה הספרות נלחמת בגירוים זולים יותר ופחותי ערך.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל חשוב, כי חינוך לטעם ספרותי טוב הוא חשוב.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל מרשים כי היא איכותית מאד.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל יוצא דופן כי התמדה במשך 25 שנה מנוגדת כביכול לרוח תקופתנו בה אנו רגילים לשימושים חד-פעמיים.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל מחמם את הלב כי אנשים כשרוניים ומסורים תרמו לו וממשיכים לתרום.

ספרות ילדים ונוער הינה מפעל שמחמם במיוחד את לבי, כי חברי גרשון ברגסון מוביל את הוצאתה במסירות ואהבה יוצאות דופן.

כל טוב

פרופ' דוד גורדון

לשעבר יו"ר המזכירות הפדגוגית

אל מר גרשון ברגסון, איש יקר

לא, לא אוכל לבוא ללחוף את ידך ולומר לך תודה (מחוייבות קודמת רשומה ביומני) אבל אני רוצה לשלוח לך נשיקה.

אעשה זאת בשיר "נשיקה בכיס" מתוך ספרי **גלגל הלחמנית**:

אם תהיה רעב	אם תלך לאיבוד	נשיקה בכיס
אם דמעה של גשם	אם מישהו ירביץ	קח את הנשיקה
תרקוד לך על ריס	אם משהו יכעיס	שמור אותה בכיס.
יש לך נשיקה בכיס.	יש לך נשיקה בכיס.	

מר ברגסון, אני מאחלת לך שנים של בריאות ושלווה, ושוב תודה מן השירים ומן הסיפורים שלי. תמיד אזכור שידעת לפתוח לפני דלתות רחבות.

בתודה גדולה

שלומית כהן אסיף

מר ברגסון היקר

3.6.99

הצטערתי מאד שלא יכולתי להשתתף באירוע החגיגי לכבוד צאת הגליון ה-100 של "ספרות ילדים ונוער" כמי שאמונה, ובאה במגע יומיומי כמעט עם הוצאתם, ופעמים רבות עם הפסקתם, של עיתונים וכתבי עת רבים, אני יודעת להעריך את צאתו ורציפותו של כתב-עת זה **ספרות ילדים ונוער** שבעריכתך ובהשראתך. מי יתן ונוסיף לקרוא בו וליהנות ממנו עוד שנים רבות.

בברכה

צלה גודארד

גרשון ידידי,

פתחתי את חוברת ה-100 של ספרות ילדים ונוער ומאוד מאוד התרגשתי לקרוא את ארבע השורות הפותחות את גליון המאה. זכית למאה גליונות, שסקרו כמעט את כל ספרות הילדים בישראל במשך 25 שנה. מעטים בדורנו זכו לכך. אני מאחל לך ולרעייתך עוד שנים רבות בבריאות ובאושר.

בכבוד רב

יעקב כהן

מנהל המחוז

שלום רב לך ידידי גרשון,

25.5.99

קבלתי את הזמנתכם. חן חן עליה. וכה לחי למאה חוברות של ספרות ילדים ונוער. ועשרים וחמש שנותיהן.

מצטערת שלא אוכל להיות במסיבת המאה בגלל התחייבויות קודמות.

אהיה אתך בלבי ורוחי.

בברכה חמה ולחיצת יד

ממני

דבורה עומר

הגליון ה-100 של ספרות ילדים ונוער

בימים אלה הופיע הגליון המאה של ספרות ילדים ונוער, הרבעון האיכותי בעריכת גרשון ברגסון היוצא לאור מטעם המדור לספרות ילדים במזכירות הפדגוגית וקרן הספריות לילדי ישראל מיסודה של רחל ינאית בן צבי.

הרבעון מופיע עשרים וחמש שנה וזוכה להערכה רבה בקרב סופרים, משוררים, אנשי רוח, מחנכים וכתבי ספרות ילדים ונוער. ברכות לג' ברגסון ולחבריו, הראויים לעידוד מיוחד בעידן הרייטינג והזפינג.

מערכת "ערוץ חינוכי"

ד"ר אליעזר מרכוס - תקציר מדבריו במסיבת חוברת המאה

זהו מפעל ענק להוציא 100 חוברות ובהתמדה, 25 שנים. אולי אינני אוביקטיבי כי גם אני כתבתי מידי פעם, בין המאות שכתבו בכתב עת זה המשרת צבור רחב מאד וכל השנים שומר על רמה גבוהה.

בין הכותבים והחוקרים מצאתי, למשל, בחוברת ב' את אוריאל אופק, מנוחה גלבוע, ישראל זמורה ושמואל ברגסון ז"ל, וכן רבים וטובים המשתתפים בכתב העת עד היום.

חשיבותו של כתב-עת המופיע שנים כל כך רבות הוא בין השאר, במידע הרב המוצג בו: הצעות (בתחום ספרות הילדים) בקשר לנושא השנתי במערכת החינוך, דברי סופרים שזכו בפרס זאב במשך השנים, דברי מרצים שהופיעו בכנסים השונים של המדור לספרות ילדים - כל אלה בצד מאמרי ביקורת על ספרים חדשים, עיון ומחקר וממדף הספרים - העוזרים למורה ולספרן בעבודתם היום-יומית עם הקוראים.

אין לי ספק שלולא העורך הראשי, מר גרשון ברגסון, אשר במשך כל השנים עורך רבעון זה ללא לאות, בהתמדה ובחריצות - לא היינו מגיעים לחג זה.

ברכותי לגרשון לשנים רבות של פעילות ויצירה.

מבט על קהל המשתתפים במסיבת ה-100